

staaer høiere, har en høiere Myndighed og Karakter, end enhver skreven Lov kan have.

Hjerring: Det forekommer mig, som om den høitærede Ordfører egentlig indrømmede Mere, end han var nødt til at indrømme med Hensyn til Landstingets Kompetence til at indgive til Ss. Majestæt en Adresse som den foreliggende, at der nemlig ikke skulde være noget bestemt Lovsted, som hjemlede Landstinget en saadan Ret. Det er ganske vist, at naar man blot seer hen til Slutningen af Loven om Grundlovens Indskrænkning, hvor det hedder, at „de Paragrafer i bemeldte Grundlov, der angaae baade Monarkiets sælles og Kongerigets særlige Anliggender, ere indskrænkede til disse sidste alene“, og naar man holder sig alene til dette Lovsted, vil § 49 i Grundloven, ifølge hvilken det er indrømmet enhver af Rigsdagens Afdelinger at kunne indgive Adresser til Kongen, alene kunne angaae Kongerigets særlige Anliggender. Men der gives et andet Lovsted, som forekommer mig i høi Grad taler for, at Rigsdagen endnu besidder en saadan Ret som den, hvorom der her er Tale. Dengang Grundlovsindskrænkningen første Gang var til Behandling i Rigsdagen, i dennes femte Samling, blev der, som bekendt, forelagt af den daværende Regjering et Udkast til en ny Grundlov for Kongerigets særlige Anliggender, hvori der var en § 22, der svarede til den nuværende § 49 i Grundloven af 5te Juni 1849. I denne § 22 var det sagt, at ethvert af Thingene kunde indgive Adresser til Ss. Maj. Kongen angaaende Kongerigets særlige Anliggender; men denne sidste Tilføining blev i Folkethinget, da Grundlovsindskrænkningen der var til Behandling, indstillet til at gaae ud. Ordføreren for Grundlovsudvalget i denne Samling ytrede derom — den høitærede Formand vil maaskee tillade mig at oplæse et Par Linier — idet han talte om denne Tilføining, der var gjort i Udkastet angaaende Kongerigets særlige Anliggender: „Man — Udvalget — mener, at det er en for Statsborgeren vunden Ret igjennem sin Repræsentation at indgive Adresser til Kongen, og man har ikke troet, at den Begrændsning, som indholdes i disse Ord: „angaaende Kongerigets

særlige Anliggender“ var nødvendig“. Disse Yttringer findes i Folkethingets Forhandlinger for 5te Samling Spalte 3222. Derpaa anfører Ordføreren for Grundlovsudvalget, at i Reglen vil der ikke være nogen Opfordring for Rigsdagen, da den for Fremtiden vil blive indskrænket til Kongerigets særlige Anliggender, til at indlade sig paa at indgive Adresser til Ss. Maj. Kongen, der gaae udenfor disse Anliggender. „Men“, tilføier han derpaa, „dog kunne Omstændigheder af den Art indtræde, at denne Forsamling, ligesom allerede i den forbigangne Tid, kunde komme til at spille en for Regjeringen selv saa vigtig Rolle og indtage i Heelstaten en saa vigtig Rolle, at det vilde være meget urigtigt, om det var den formeent at indgive Adresser, som ogsaa angik hele Staten og navnlig Monarkiets hele Stilling og de dertil hørende Anliggender. Det er disse Grunde, som have bragt Udvalget til at formene, at denne Sætning ikke behøves, ja endog kunde være skadelig.“ Jeg skal nu ingenlunde paastaae, hvad Ordføreren dengang paastod, at hans Ord som Ordfører maatte betragtes som Udtryk for det samlede Folkethings Mening; i den Henseende skal jeg ikke tiltræde Ordføreren Yttring; men jeg maa dog gjøre opmærksom paa, at den daværende Premierminister meget stærkt angreb Forslaget om at udelade denne Indskrænkning i denne § 22, og at denne Passus ikke bestomindre blev udstemt med 64 Stemmer imod 11. Dette forekommer mig at være et meget vigtigt Moment, der godtgjør, at Tanken, da man vedtog Grundlovsindskrænkningen, har været, at Grundlovens § 49 ikke skulde indskrænktes alene til Kongerigets særlige Anliggender. Jeg troer altsaa, at Rigsdagen meget vel maa kunne, i Henhold til Grundlovens § 49, indgive en Adresse til Ss. Maj. Kongen af et Indhold som det her foreliggende. Hvorvidt derimod Indholdet af Adressen er ganske saaledes, som jeg kunde ønske det, er en heel anden Sag; men ved Sager af den Bestaaffenhed maa jo Enhver naturligtviis opgive Noget af, hvad han ønsker, og jeg vil ogsaa sige, undertiden stemme for Noget, han slet ikke ønsker at stemme for. Jeg skal imidlertid tillade mig at henstille til det ærede Udvalg, om det ikke under Sagens sidste